

İNCE KIRMIZI HAT

Savaşın Anlamsızlığı Üzerine Bir Film

"İnce Kırmızı Hat", sinemanın çok sevdiği konulardan biri olan 2. Dünya Savaşı üzerine yapılmış bir film. Filmde 3 saat boyunca, çoğu 20 yaşında bir grup askerin, yaşam ile ölüm arasındaki, ince kırmızı hat arasında gidip gel-

meleri anlatılıyor.

İlk yarım saatteki yerli kasabası, huzur verici ortam ve kullanılan müzik, kısa süreli de olsa sanki cennetten esintiler taşıyor. Filmin baş karakterlerinden olan Witt savaş denen cehennemden kaçıp geldiği adadan, devriye gemisinin gelip onu almasıyla cehenneme geri dönüyor. Witt başta olmak üzere, filmin başlıca karakterleri iç seslerle, kendi kendileriyle, bir anlamda Tanrı'yla sürekli konuşuyor. Bir yandan savaşı, diğer yandan doğayı, yaşamı ve kendilerinin sorgularken sinemanın çoğu zaman ihmal ettiği kitleleri düşündürme işlevini yerine getiriyorlar. Savaş; kendi kendini yok eden tek canlı türü olan insanoğlunun en büyük suçlarından. Yüzyıllar boyunca insanlar sürekli savaşıyor ve milyonlarcası ölüyor veya sakatlanıyor. Doğanın en akıllı varlığı olan insanın, niye böyle akılsızca

davrandığının pek bir mantıklı açıklaması bulunmuyor. Maddi, manevi çıkarlar, egemenliğini koruma ve artırma çabaları, bitmez tükenmez istekleri ve hırsıyla insanoğlu sürekli savaşıyor. Savaş çoğumuz için medyada görüp işittiğimiz, ders kitaplarında ve bilgisayar oyunlarında yer alan, zaman zaman rutinleşen, bize yakın olmadıkça fazla tehlikeli olmayan bir kavram. Ama bir savaşı görmemek veya yaşamamak, çevremizde yaşanan ve yaşanacak savaşları görmezden gelip umursamamızı gerektirmiyor. Bilinçli bir eğitim politikası, sorumlu aileler ve haddini bilen bir medya ile insanların, özellikle her türlü olumsuz etkiye açık gençlerin savaş denen felaket hakkında uyarılmaları ve eğitilmeleri mümkün. Gençler, birçok savaşın önemli insan malzemesi. Yetişmiş bir beyin, iş ve kol gücü her savaş sonrası önemli bir kısmını yitiriyor. Her ne kadar sıcak savaş yerini, bölgesel veya global teröre bıraksa da sonuçta ölenler insan. Hiçbir sebep, inanç, fikir veya ideoloji, en kutsal hak olan yaşama hakkından üstün değildir.

İşte "İnce Kırmızı Hat"tın, dolayısıyla Terrence Malick'in esas derdi bu. Çoğu savaş filmi için öne sürülen savaş karşıtı mı, savaş yanlısı mı, aşırı bir milliyetçilik havası var mı, gerçek savaşı yansıtıp yansıtmıyor mu soru veya prob-

lemelerine karşı açık ve net bir tavrı var filmin: Kesinlikle savaş karşıtı ve ABD milliyetçiliği yap-

mayan bir savaş filmiyle karşı karşıyayız. Tarkovski filmlerini hatırlatan muhteşem doğa görüntüleri ve izlenimci bakışıyla, varolu-

şu, insanı ve ilahi gücü arayan ve sorgulayan bir film "İnce Kırmızı Hat". Birinci sınıf olan ve fil-

min içine işleyen ve seyredenlerin kalbine dokunan müzik çalışması, filmin can damarlarından olan, ışık, görüntü

ve kamera işçiliği bir sinema dersi niteliğinde. 20 yıldır film çekmeyen ve ortalarda görünmeyi sevmeyen bir yönetmen olan Terrence Malick, genç sinemaseverler için örnek alınması gereken ve bundan sonra dikkatlice takip edilmesi gereken bir usta. Oyuncu kadrosu kimi tanıdık, kimi fazla tanınmamış oyuncuların oluşmuş. Özellikle yüzündeki ifadeyle bir azizi veya keşişi andıran Witt (Jim Caviezel), yıldızı olmayan bir fil-

min bir adım öne çıkan isimlerinden. Genç adam ilahi bir varlığa tam inancı olan, ölümsüzlüğün ve varsa öbür dünyanın nasıl bir şey olduğunu merak eden bir kişilik çiziyor. Acı çeken ve zor durumdaki insanlara, canı pahasına yardım etmeye çalışıyor. Sert görünmeye çalışan fakat aslında içinde fırtınalar kopan çavuş rolünde Sean Witt'e hayranlık duyan, üstlerinin hayranlık ve

nutuklarını tiksintiyle dinleyen çavuş, yaralı bir askerin acılarını durdurmak için canını tehlikeye atacak kadar cesur ve insancıl. Yükselmek için yıllardır bekleyen, üstlerinin her türlü nazını ve pisliliğini çeken albay rolünde Nick Nolte, biraz abartılı da olsa genelde başarılı bir portre çiziyor. Onun için ölecek askerler değil, stratejik önemi olan bir tepeyi ele geçirip komutanlarının gözüne girmek ve terfi etmek önem taşıyor. Yüzbaşı Staros (Elias Koteas) ise tam tersi bir kişilik çiziyor. Esas mesleği avukatlık olan Staros, emrindeki askerleri kendi oğlu gibi görüyor ve hiçbirine birşey olmasını istemiyor. Onun bu tavrı albay için bir zaaf ve zayıflık, yufka yüreklilik. 6 yıldır çok sevdiği karısından ayrı olan Jack, sürekli karısını ve mutlu günlerini hayal ediyor. 6 yıldır savaşla içiçe olduğu halde, bir Japon askeri öldürdüğünde bir süre kendine gelemiyor.

Filmin en önemli sahnelerinden biri de Witt ve arkadaşlarının, Japon askerlerinin bulunduğu garnizona saldırdıkları sahne. İlk başta yer alan, görünmeyen bir düşmana karşı girilen, kurşunların, bombaların, insan bedenlerinin, toprağın havaya uçtuğu sahnelerden farklı olarak yüz yüze, göğüs göğüse yapılan savaş, bir anda se-yircileri onlarca insanın öldüğü dar bir alana hapsediyor. 360 derecelik bir alan içinde, her yönden insanlar, silahlar, süngüler gelip geçiyor. Yaklaşık 5 dakika süren bu çatışma sonrası, özellikle esir alınmış ve yaralanmış Japon askerleri unutulmaz insan manzaraları sunuyor. Vatans-verlikleri ve cesaretleriyle tanınan Japonlar, yenilginin verdiği acı ve utançla, çaresizlik içinde kıvranıyorlar.

Film boyunca yaklaşık 10 kadar karakter, iç sesleriyle kendi psikolojilerini yansıtıyorlar. Söz konusu monologlardan; savaşın anlamsızlığı, tahrip ediciliği, ruhları esir alıp içimizdeki şey-tanı çıkarttığı ve insanı hissizleştirdiği sonucu ortaya çıkıyor. Herbiri oldukça anlamlı, üzerinde düşünülmesi gereken, bu yüzden de filmi defalarca izletmeyi gerektiren monologlardan en dikkat çekenlerden bir tanesi aziz görünümlü Witt'e ait: "Savaş insanları soylulaştırıyor, köpekleştiriyor. Ruhları zehirliyor." Bu ve bunun gibi birçok erdeme sahip olan "İnce Kırmızı Hat" 7 dalda Oscar'a aday olmasına rağmen görmezden gelindi ve hiçbir dalda ödül alamadı.